begeleidingscommissie

datum: 19 augustus 2026
onderwerp: Voorgenomen besluit wijziging bijdrageverordening (herijking financieringssystematiek)

aan het dagelijks bestuur van de RUD Zeeland
Buitenruststraat 6
4337 EH MIDDELBURG

Geacht bestuur,

De begeleidingscommissie heeft op 19 augustus 2026 vergaderd over het voorstel voor de herijking van de financieringssystematiek en de bijbehorende geactualiseerde bijdrageverordening 2028.

Inleiding
De huidige financieringssystematiek (PxQ) van de RUD Zeeland is in 2016 ingevoerd. De kentallen en normen die gebruikt worden in deze systematiek zijn verouderd. Daarnaast blijkt in de praktijk dat de registratie van de systematiek ingewikkeld is en de sturing op resultaat sterk op de individuele deelnemer is gericht in plaats van op het collectief belang. Ook blijkt dat de huidige systematiek de structurele financiering van een robuuste omgevingsdienst onvoldoende kan borgen, waardoor het een uitdaging is hiermee te voldoen aan de versterking van het VTH-stelsel. Naar aanleiding hiervan besloot uw AB in december 2025 de financieringsstructuur te herijken.

Binnen het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) is een standaardmodel ontwikkeld, het zogenoemde landelijk voorkeursmodel. Er is echter wel aangegeven dat dit model geen wondermiddel is en dat invoering van een nieuwe financieringssystematiek gepaard moet gaan met andere ingrepen om het VTH-stelsel te versterken. Daarnaast constateert het projectteam van IBP VTH dat het belangrijk is dat het voorkeursmodel niet één op één wordt toegepast op een omgevingsdienst, doch dat de omgevingsdienst en de deelnemers nadrukkelijk kijken welke vorm van de systematiek het beste past in de context van het werkgebied van de betreffende omgevingsdienst.

Het nu voorliggende voorstel voor een nieuwe financieringssystematiek voor de RUD Zeeland sluit aan bij het landelijk voorkeursmodel. Het voorstel is tot stand gekomen met ondersteuning van het externe adviesbureau dat ook betrokken is geweest bij de ontwikkeling van het landelijke voorkeursmodel. Ook heeft er afstemming plaatsgevonden met een klankbordgroep, bestaande uit een vertegenwoordiging vanuit de deelnemers in de RUD Zeeland.

De invoering van de nieuwe systematiek geschiedt budgetneutraal. Dit houdt in dat de totale omvang van de begroting van de RUD niet wijzigt, maar wijzigen de bijdragen per deelnemer wel als gevolg van de nieuwe systematiek.

Samengevat gaat de nieuwe financieringssystematiek uit van geactualiseerde kentallen, van het evenredig verdelen van collectieve taken, blijft maatwerk per deelnemer mogelijk en wordt er gerekend met één uurtarief. De afrekening vindt plaats op basis van de begroting, behoudens de maatwerkopdrachten die op grond van de werkelijke kosten worden afgerekend.

Advies van de begeleidingscommissie

1. algemeen

De herverdeeleffecten als gevolg van de invoering van de nieuwe systematiek zijn gering, tussen + 4% en – 2%. Het effect als gevolg van de actualisatie van de verouderde kentallen, frequenties en verdeelsleutels is wel hoger, namelijk tussen + 5% en – 8%. Dit geldt voor de gemeenten die reeds vóór de invoering van de Omgevingswet al taken hadden overgedragen aan de RUD Zeeland die per 2024 tot het basispakket behoren. Het effect is groter voor de vier gemeenten die vóór 2024 alleen basistaken hadden overgedragen aan de RUD Zeeland. Die gemeenten moeten rekening houden met effecten van 18% tot 26%. Deze stijging zou sowieso al voor die gemeenten gelden aangezien de huidige verdeelsleutel gebaseerd is op de taakomvang van 2022, waardoor die vier gemeenten tot op heden “te weinig” betalen ten opzichte van de andere deelnemers. Deze scheefgroei wordt dus gecorrigeerd met de invoering van de nieuwe financieringssystematiek.

De begeleidingscommissie erkent dat met het toepassen van de nieuwe financieringssystematiek de RUD Zeeland themagericht kan werken, flexibeler kan acteren op incidenten en beter het collectief belang kan behartigen voor een schoon en veilig Zeeland. Ook vindt de commissie het terecht dat de RUD Zeeland kiest voor één uurtarief in plaats van gedifferentieerde tarieven; dat vereenvoudigt de administratie en de financiële verrekening. Daarentegen geeft de RUD Zeeland wel aan dat het tijdschrijven wordt voortgezet, deels voor een juist toebedeling aan producten en deels voor het verkrijgen van informatie over kentallen, zodat deze in de toekomst periodiek kunnen worden geactualiseerd.

Gezien de ervaringen met de invoering van de Omgevingswet, de recente verhuizing en veranderde uitvoering van de PIOFAC-taken uit de begeleidingscommissie wel haar bezorgdheid over de haalbaarheid van de planning om vanaf het begrotingsjaar 2028 al te werken met de geactualiseerde kentallen, en dus met de nieuwe financieringssystematiek. Dit vraagt een implementatieproces bij de RUD Zeeland, dat tijdig van start gaat, om zodoende per 1 januari 2028 ook daadwerkelijk gesteld te staan.

Zoals hierboven is aangegeven verandert de totale omvang van de begroting van de RUD Zeeland niet als gevolg van de invoering van de nieuwe financieringssystematiek. Daarentegen wijzigen de bijdragen van de deelnemers wel in meer of mindere mate. Daarom adviseert de begeleidingscommissie aan de RUD Zeeland met klem over de invoering open en transparant te communiceren met de deelnemers. Temeer omdat de periode voor het indienen van een zienswijze vrij kort is.

De RUD Zeeland heeft het plan om ten behoeve van de leden van gemeenteraden en Provinciale Staten drie regionale bijeenkomsten te houden, waarin het onderwerp “herijking financieringssystematiek” wordt toegelicht. De begeleidingscommissie vraagt de RUD Zeeland met klem spoedig e komen met de data richting de doelgroepen.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland herkent de gemaakte opmerkingen. Voor wat betreft de organisatie van de regionale bijeenkomsten[1] het volgende. Op 7 september 2026 vindt eerst besluitvorming plaats door het Algemeen Bestuur. Op basis van de besluitvorming door het Algemeen Bestuur worden daarna deze regionale bijeenkomsten ingepland. RUD Zeeland acht het voortijdig inplannen van regionale bijeenkomsten prematuur. Zoals besproken met de Begeleidingscommissie, wordt onderkend dat dit een goede planning vraagt van de besluitvorming binnen de organisaties van de deelnemers.

2. Inhoudelijk over het AB-/DB-voorstel
Bij punt 3 wordt aanbevolen te vermelden dat ook de invoering van de Omgevingswet een rol speelde bij de noodzaak tot herijking van de financieringssystematiek. Daarnaast is het verstandig te vermelden dat bij de voorbereidingen om te komen tot het voorstel, gebruik gemaakt is van de expertise van het adviesbureau dat ook betrokken is geweest bij de opzet van het landelijk voorkeursmodel.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland neemt deze suggestie over.

In het voorstel wordt gesproken over spoor 3, actualisatie van het beleid (U&H-strategie). Dit spoor maakt geen onderdeel uit van dit voorstel. De begeleidingscommissie raadt aan dat voor spoor 3 een plan van aanpak wordt gemaakt, zodat duidelijk is wanneer de deelnemers het één en ander mogen verwachten.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland neemt deze suggestie over.

Het voorstel kan voorts aan duidelijkheid winnen indien kort wordt uitgelegd waarom alleen de bijdrageverordening (juridische grondslag met gevolgen voor de deelnemersbijdragen) voor zienswijzen wordt aangeboden en niet de rapportage over de voorgestelde nieuwe financieringssystematiek.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland neemt deze suggestie over.

In het AB-voorstel is het nodig, naar de mening van de begeleidingscommissie, te duiden wat de reden is dat het AB uiterlijk in de vergadering van 7 december 2026 het besluit over de financieringssystematiek en de bijdrageverordening moet nemen. De doelstelling is de begroting 2028 op te zetten volgens de nieuwe systematiek. Dit betekent in de praktijk dat begin 2027 moet worden aangevangen met de voorbereidingen om de ontwerpbegroting 2028 tijdig voor zienswijze aan de deelnemers te kunnen voorleggen.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland neemt deze suggestie over.

De begeleidingscommissie heeft in de vergadering van 19 augustus 2026 voorts nog een aantal tekstuele suggesties gedaan om het voorstel, de bijdrageverordening en de bijlage met veelvoorkomende vragen qua leesbaarheid en duidelijkheid te verbeteren. Deze zijn staande de

[1] Het Dagelijks Bestuur heeft op 24 augustus 2026 besloten om in het voorstel deze regionale bijeenkomsten te vervangen door een webinar. Met een webinar wordt de toegankelijkheid vergroot omdat meer deelnemers zonder reistijd kunnen deelnemen en het webinar ook op een later moment terug te zien is.

vergadering genoteerd door de concerncontroller en worden in het definitieve AB-voorstel verwerkt.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland neemt deze suggesties over voor zover relevant.

Daarnaast gaat de RUD Zeeland intern nog na in hoeverre de productendienstencatalogus (PDC) moet worden aangepast en indien van toepassing, op welk moment deze ter besluitvorming aan het AB zal worden voorgelegd.

Reactie RUD Zeeland:
Het Algemeen Bestuur neemt eerst een besluit over de herijking van de financieringssystematiek en de wijziging van de bijdrageverordening. Op basis van dit besluit past RUD Zeeland vervolgens de PDC-catalogus aan, voor zover van toepassing, en brengt deze in besluitvorming.

Conclusie van de begeleidingscommissie
Met inachtneming van de gemaakte opmerkingen adviseert de begeleidingscommissie positief over het voorstel voor de herijking van de financieringssystematiek en de bijbehorende geactualiseerde bijdrageverordening 2028.

Reactie RUD Zeeland:
RUD Zeeland heeft geen opmerkingen bij het positieve totaaladvies.

De begeleidingscommissie is graag bereid de inhoud van deze brief nader toe te lichten. Zij verzoekt u dit advies aan de deelnemers en aan het algemeen bestuur beschikbaar te stellen.

Met vriendelijke groet,
namens de begeleidingscommissie,

Michael Beverwijk,
voorzitter